

Oslo 7 juni 2022

På ministermøtet i Verdens handelsorganisasjon (WTO) fra 12-15 juni vil det være et enormt press for å avslutte forhandlingene om fiskerisubsidier. Disse forhandlingene har et fornyet mandat fra bærekraftsmålene (SDG) og inkluderer behovet for hensiktsmessig og effektiv spesiell- og differensiert behandling, men de er på vei til å mislykkes i dette mandatet.

I forkant av ministermøtet ser det ut til at forhandlingslederen, den colombianske ambassadøren Santiago Wills, presenterer den nåværende avtaleteksten som en «take it or leave it»-beslutning og åpner ikke opp for forhandlinger. De pågående 'grønne-rom' møtene der bare et lite antall land deltar undergraver åpenhet og at alle medlemmene har medbestemmelse i prosessen. Disse taktikkene er designet for å sikre et resultat fremfor alt annet, og det er dårlig for bærekraft og utvikling.

Nåværende avtaleutkast holder ikke de som har et historisk ansvar for overfiske over utarming av bestanden ansvarlige. Tiårene med subsidiering fra industrifiskenasjoner og flåter er ikke tatt med i utformingen av forbud som resulterer i en tekst som ikke retter seg mot de ansvarlige for vedvarende overfiske og de som har bygget opp sin flåtekapasitet.

Småskalafiskere, som omfatter nesten 114 millioner på verdensbasis, er minst ansvarlige for overfiske, er noen av de mest prekære arbeiderne i fiskerinæringen kan bli fanget av subsidieforbudene. De nåværende unntakene for fiskere er for restriktive og tidsrammene for korte til å utelukke fiskere. Nå er ikke tiden for å kutte i subsidiene til småskalafiskere og fiskerirelaterte aktiviteter. Småskalafiskere må ekskluderes permanent fra eventuelle forbud i avtalen.

Til tross for mandatet fra bærekraftsmålene gir forhandlingslederens tekst utilstrekkelig fleksibilitet for utviklingsland og minst utviklede land. Den nåværende teksten tilbyr bare et midlertidig unntak for å bruke subsidier innen den økonomiske sonen (EEZ), mens langsiktig fleksibilitet er knyttet til en terskeltest på 0,7 % av global villfangst. Unntakene for småskala fiskere er satt til 12 nautiske mil, mens det ikke er uvanlig for disse fiskerne å dra lenger ut.

Avgjørende er at disse unntakene er knytta opp til rapporteringskrav til WTO, som i praksis vil føre til at bare de med kapasitet kan bruke unntakene om å subsidiere. Dette diskriminerer utviklingsland og undergraver bærekraftsmålene.

Forhandlingene er på vei til å gjøre WTO til et forum for å vurdere et lands fiskeriforvaltningstiltak. Ved å kreve at et medlem sender inn sine forvaltningstiltak for å få tilgang til å bruke unntakene, åpner det for at andre land kan utfordre disse tiltakene. Avtaleutkastet belønner også de landene (for det meste utviklede land) som har størst kapasitet til å forvalte og måle bestandene sine. WTO er ikke et fiskeriforvaltningsorgan og bør ikke påta seg den rollen gjennom en subsidieringsavtale.

Vi ber den norske regjeringen sørge for at ethvert resultat av forhandlinger om fiskerisubsidier retter seg mot de som har det største historiske ansvaret for overfiske og utarming av bestanden, utelukke alle småskalafiskere fra subsidieringsforbud, hindre WTO i å bli et organ som vurderer lands fiskeripolitikk, og opprettholder suverene rettigheter til land under UNCLOS. Hvis avtalen mislykkes dette, ber vi om at avtalen avvises til fordel for en bedre prosess og utfall.

Vi legger også ved et åpent brev til WTO ministre fra det internasjonale sivilsamfunnet fra 85 organisasjoner fra 20 land.

Vennlig hilsen

Anniken Storbakk, generalsekretær i Handelskampanjen